

Prof. Krystian Markiewicz
Neosędziowie i lustitja

Paweł Siergiejczyk
Patologie Senatu

Jakub Dymek
Czy USA zostawią Europę?

Rynek leków
Sukces jak katastrofa

DOJNA ZMIANA

ISSN: 1509-3115 Indeks: 353299

9 771509 311300

WYWIADY ROSJI, USA I CHIN W NOWEJ KSIĄŻCE TOMASZA TUROWSKIEGO

Kolejna książka Tomasza Turowskiego o tematyce szpiegowskiej. Był jednym z najlepszych oficerów wywiadu. Wie, o czym pisze, i robi to zawsze ciekawie. Zachęcam do lektury.

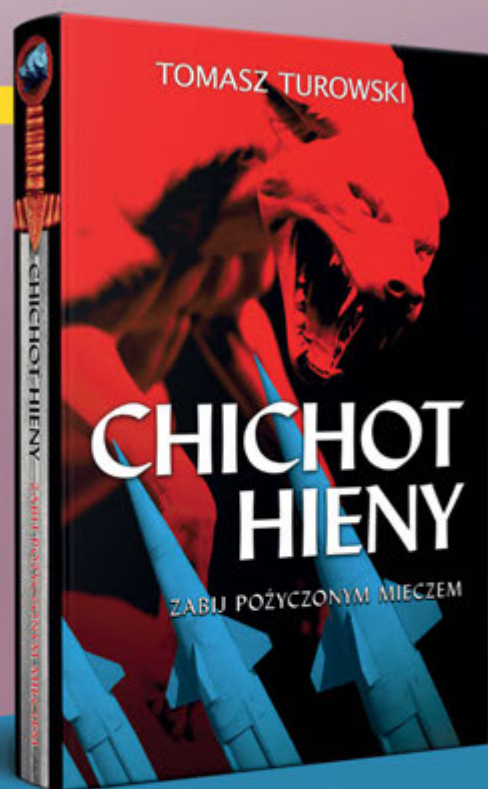
Gen. Gromosław Czempiński

37 zł

39 zł

PAKIET

65 zł ~~76 zł~~

DRUGI TOM TRYLOGII
„ZABIJ POŻYCZONYM MIECZEM”
– „CHICHOT HIENY” JUŻ W SPRZEDAŻY!

Książki PRZEGLĄDU!

Zamów na sklep.tygodnikprzeklad.pl lub wpłać na konto:

72 1090 2851 0000 0001 2023 9821 Fundacja Oratio Recta, 03-410 Warszawa, ul. Inżynierska 3 lok. 7.

Darmowa wysyłka listem nierejestrowanym Poczta Polska. Istnieje możliwość wysyłki poleconej priorytetowej +10,00 zł, Orlen Paczka +6,99 zł, paczkomat InPost +13,90 zł lub dostawa kurierem InPost +14,90 zł.

List z targów książki

Spędziłem kilka godzin na Międzynarodowych Targach Książki, zorganizowanych w Warszawie pod Pałacem Kultury i Nauki. Mieliśmy własne stoisko, prezentowaliśmy i sprzedawaliśmy książki z Przeglądowej księgarni.

To cenne i optymistyczne doświadczenie. Po pierwsze, my – czytacze książek, nie jesteśmy wymierającym gatunkiem! Tłumy lustrujące stoiska różnych wydawnictw, ludzie czytający świeżo zakupione pozycje na ławkach, na murkach, to wszystko dowód, że słowo drukowane jeszcze nie zginęło. Ba! Że ma przyszłość! Po drugie, goście, którzy nas odwiedzali... Rozmowy z nimi umocniły mnie w opinii, że w polskim społeczeństwie zachodzą ważne procesy. Że rośnie grupa Polaków, którzy nie dali się propagandzie, którzy myślą krytycznie i gorszą ich lejące się z mediów inwektywy i prostackie tłumaczenia.

Mam świadomość, że kilkadziesiąt osób, w różnym wieku, z którymi miałem przyjemność wymienić poglądy, to nie jest grupa reprezentatywna dla społeczeństwa. Z drugiej strony przecież nie byłem na takich spotkaniach po raz pierwszy i wyczuwam zmianę w postawach.

Czy wyczuwają ją politycy? Sądzę, że nie bardzo. Oni mają jeden cel – coraz mocniej podporządkowywać sobie obywateli, samemu decydować, kogo skazać, kogo wyeliminować... Sami zresztą Państwo widzą – partia rządząca, mając przed sobą perspektywę wyborów, zachowuje się w sposób coraz bardziej szalony. Jakby licząc, że kolejne prezenty czy kolejne komisje zapewnią jej władzę na zawsze.

Oto więc mamy dwa światy. Świat polityków i świat tych Polaków, których partyjne przekazy dnia odpychają, dla których ważne są staromodne, inteligentne wartości, prawdziwa dyskusja, próba zrozumienia rzeczywistości, zrozumienia historii.

Te światy nigdy się nie zetkną i dlatego władzy (każdej, nie tylko pisowskiej) nigdy nie uda się podbić Polaków. Jak to pisał wieszcz? „Nasz naród jak lawa: Z wierzchu zimna i twarda, sucha i plugawa, Lecz wewnętrznego ognia sto lat nie wyziębi; Plwajmy na tę skorupę i zstąpmy do głębi”.

POMOŻECIE?

Pomysł, by rozmawiać z Czytelnikami, którzy zaczęli wspierać PRZEGLĄD, miał sens. Mamy sympatyków w całym kraju. Na liście moich rozmówców byli Czytelnicy z Dąbrowy Górniczej, Krakowa, Szczecina, Zielonej Góry, Nasielska, Łodzi, Białej Podlaskiej i innych miejsc. Chcę te rozmowy jakoś podsumować, ale nie będzie to szybko, bo ciągle dochodzą nowe kontakty. Może robi się z tego redakcyjna tradycja? Zachęcam do tych rozmów. I oczywiście do czytania tygodnika. Interweniujemy w sprawie prenumeraty pocztowej, bo Poczta Polska robi wszystko, by nas wyeliminować.

Serdecznie dziękuję za wsparcie – Jerzy Domański

Proszę o wpłaty na konto:

Fundacja Oratio Recta

Nr konta: 72 1090 2851 0000 0001 2023 9821

z dopiskiem: „Darowizna na rzecz PRZEGLĄDU”

BAKOWSKI

**Tylko HUMORU
nikt nam
nie odbierze**

Kliknij w baner
PRZEBŁYSKI

tygodnikprzeglad.pl

W NUMERZE

KRAJ

- 8 **Dojna zmiana**
Wymiana ciosów w rządzącej ekipie
- 12 **Niebezpieczny sukces**
NCBiR kontra firma farmaceutyczna
- 15 **Praworządność obronić mogą tylko ludzie**
– rozmowa
z prof. Krystianem Markiewiczem
- 18 **Kto się boi?**
Bezpiecznie czują się prawicowcy
- 54 **Kolor daje życie**
Łukasz Karaś przeciw chorobie

GLOBALNY PUNKT WIDZENIA

- 22 **Zostawić Europę?**
USA: Tajwan zamiast Ukrainy

ZAGRANICA

- 26 **Czesi zaciskają pasa**
Reforma podatkowa
- 28 **Nietykalni niemoralni?**
Korespondencja z USA

HISTORIA

- 32 **Niższa izba wyższa**
Senat od demokracji do patologii
- 36 **Odwilż**
Wspominajmy dobrze nasz Październik

KULTURA

- 40 **Monodram jest kobietą**
Aktorki rządzą
- 43 **Culturalia**
- 66 **Energia wyobraźni**
Polski surrealizm i realizm magiczny

EKOLOGIA

- 46 **Wielkie zielone pieniądze**
Ekolobbyng kwitnie

MEDIA

- 50 **Grand Press Photo 2023**

ZDROWIE

- 52 **Przed półpaścem można się ochronić**
– rozmowa z prof. dr. hab. n. med.
Leszkiem Szenbornem

ZWIERZĘTA

- 58 **Wodniczka tętniąca seksem**
Zaloty nad Biebrzą

FELIETONY I KOMENTARZE

- 3 **Robert Walenciak**
List z targów książki
- 21 **Jan Widacki**
Polityka historyczna Putina
- 25 **Roman Kurkiewicz**
Getto ławkowe? A co to?
- 45 **Tomasz Jastrun**
Masaż serca
- 49 **Wojciech Kuczek**
Święte przywidzenia
- 57 **Agnieszka Wolny-Hamkało**
Sześć i pół córeczki

40

KULTURA

MONODRAM JEST KOBIECĄ

Aktorki rządzą

50

MEDIA

GRAND PRESS PHOTO 2023

58

ZWIERZĘTA

WODNICZKA TĘTNIĄCA SEKSEM

Zaloty nad Biebrzą

Projekt okładki: Iza Mierzejewska

FOT. KRZYSZTOF ŻUCZKOWSKI (2), SHUTTERSTOCK (3)

f Kościuszkowcy wyklęci przez PiS

Brat mojej mamy poległ na Wale Pomorskim i jest pochowany w Siekierkach. Miał tylko 22 lata i szedł walczyć z Niemcami i wyzwalać ojczyznę. Jego rodzicom i rodzeństwu, którzy go opłakiwali, nie przyszłoby do głowy, że dzisiaj rządzący będą tych żołnierzy zniesławiać, mówić o nich „wojsko polskojęzyczne”.
Hańba!
Wanda Pab

✉ Przetrawiły, by poleć?

Ze zdumieniem czytam u Tomasza Jastruna w felietonie „Smutek dzieci” (PRZEGLĄD nr 19), że miesięczniki artystyczne, jak „Twórczość” czy „Dialog”, „przetrawiły PRL”. One w tamtym czasie powstały, pod skrzydłami władz bądź instytucji (jak RSW „Prasa”) Polski Ludowej, i miały redaktorów mianowanych – i zdejmowanych – nie bez decyzji władzy politycznej.

Jako „kiedyś słynne i prestiżowe” nie były więc „malutkimi skrawkami niezależnej myśli”, lecz wysokonakładowymi periodykami, mieszczącymi się w ramach tego, co nazywano polityką kulturalną państwa. I może też w ich obronie stawał Jastrun – czym się dziś chlubi – wystawiając się dobrowolnie na internowanie.

Andrzej Lam

f Zabójcze SMS-y

Problem dotyczy wszystkich uczestników ruchu drogowego, w miastach i na wsi. Nie pamiętam, kiedy ostatnio widziałam człowieka na ulicy bez smartfona przy uchu albo niewpatrzonego w ekran. Robią to kierowcy, piesi, rowerzyści, prowadzący traktory i maszyny rolnicze, ludzie na hulajnogach. Zwolnienie reakcji, rozproszenie uwagi dotyka nie tylko kierowców osobówek, ale i całą resztę. Postęp technologiczny powinien ułatwiać i chronić życie, tymczasem niesie śmierć. I to nie wina technologii – bezmyślność i nieodpowiedzialność nas, ludzi, nie ma granic. Edukacja i kary być może zmniejszą zagrożenia. Być może...
Ewa Wesołowska

f W majestacie prawa

Czytam często o nieprawidłowościach w pracy sędziów. W Polsce rocznie sądy rozpatrują ok. 20 mln spraw. Teoria organizacji głosi, że działalność może mieć trzy cele – może być prowadzona szybko, tanio, dobrze. Ale realnie możliwe jest osiągnięcie najwyżej dwóch z trzech celów. Dziwne jest przy tym, że większość Polaków uważających się za niewystarczająco kompetentnych, żeby sformułować odwołanie od decyzji ZUS czy w naprawdę prostej sprawie administracyjnej, uważa się z kolei za ekspertów lepiej znających każdą bulwersującą sprawę z sądu, chociaż nie widzieli akt sądowych, znają jedynie opis dziennikarza.

Tomasz ER

ZDJĘCIE TYGODNIA

Grand Press Photo 2023.
Robert Kuszyński/OKO.press,
nagrada internautów.

Policjanci użyli siły wobec aktywisty Lotnej Brygady Opozycji w trakcie 150. miesięcznicy katastrofy smoleńskiej. 10 października 2022 r.

Co jeszcze musimy zrobić, by Ukraina wreszcie zmieniała stanowisko w sprawie ludobójstwa na Wołyniu? Mimo ogromnej, przekraczającej nasze możliwości pomocy Polacy nie mogą się doczekać nawet słowa przeproszenia. **A gdzie ekshumacje? Gdzie kary i ujawnienie sprawców, którzy ciągle są anonimowi?** Wizyta szefa Rady Najwyższej Ukrainy **Rusłana Stefańczuka** i jego wystąpienie w Sejmie to kolejna gra, by dalej niczego nie zrobić. I tak będzie, dopóki polskie władze stanowczo nie zareagują.

Prawie 90 lat czekali na uniewinnienie **Wincenty Witos, Stanisław Dubois, Adam Ciołkosz i siódmka działaczy PPS i PSL „Piast”**, którzy zostali skazani w haniebnym procesie brzeskim i osadzeni w twierdzy. Kasację do Sądu Najwyższego wniosł **Adam Bodnar**.

70 mln zł kosztowały druk i przygotowanie pakietów do wyborów prezydenckich, które miały się odbyć w czasie pandemii w 2020 r. **Wybory** miały być **korespondencyjne**, a przedsięwzięcie nadzorował wicepremier Sasin. Przeprowadzenie operacji wzięła na siebie Poczta Polska, zarządzana przez Tomasza Zdzikota, który pisal o sobie, że jest wyznawcą „ciemnogradzkich poglądów, czasem nawet klerykałem i zoologicznym nacjonalistą”. Teraz Zdzikot rządzi w KGHM, a Poczta Polska domaga się 14 mln zł zaliczenia za wybory kopertowe.

Były szef wrocławskich struktur PiS i były poseł tej partii **Piotr B.** został skazany na dwa lata i siedem miesięcy więzienia, zwrot 506 tys. zł Polskiemu Czerwonemu Krzyżowi i 80 tys. zł grzywny. **Jerzy G.**, były radny wojewódzki

i dyrektor wrocławskiego oddziału PCK, został skazany na trzy i pół roku więzienia. Zdaniem prokuratury **z PCK wyprowadzono ponad 3 mln zł**. Wyrok jest nieprawomocny.

Przed siedzibą Komisji Europejskiej w Brukseli przeciwko zalewowi ukraińskiego zboża **protestowali rolnicy z Polski, Bułgarii, Rumunii, Słowacji i Węgier**. Głównym postulatem jest wprowadzenie ceł na zboże.

83 tys. spraw na koniec pierwszego kwartału **wyotoczyli frankowicze ośmiu bankom** notowanym na giełdzie. To o 45% więcej niż w marcu ub.r. Najczęściej pozywany jest PKO BP (22 193 sprawy), mBank (18 840), Bank Millennium (18 757) i Santander (13 693).

Irena Jun otrzymała Nagrodę im. Ireny Solskiej przyznaną przez Zarząd Sekcji Polskiej AICT za wybitne osiągnięcia w sztuce aktorskiej.

O 6,4% zmalała w kwietniu produkcja sprzedana przemysłu liczona rok do roku. Dotyczy to szczególnie chemikaliów, mebli, energetyki i artykułów spożywczych.

„Kronika Beskidzka” otrzymała od Stowarzyszenia Gazet Lokalnych **tytuł Gazety Roku**.

Sąd Najwyższy nie uchylit wyroku umarzającego sprawę **pisarza Jakuba Żulczyka**, który w facebookowym wpisie nazwał prezydenta Dudę debilem. Wcześniej stołeczne sądy okręgowy i apelacyjny zdecydowały o umorzeniu ze względu na znikomą szkodliwość społeczną. Kasacja prokuratury została uznana za oczywiście bezzasadną.

PRZEBŁYSKI

Tykająca bomba w PO

Na koniec kadencji Sejmu będziemy robić różne rankingi. Zaczynamy od polityków teflonowych. I od Grzegorza Napieralskiego, byłego szefa i grabarza SLD, dziś w Platformie Obywatelskiej. Wydawało się, że zniknie on na zawsze, gdy w 2015 r. sąd partyjny SLD zawiesił go w prawach członka za działanie na szkodę ugrupowania. Ale gdzież tam! Z czego by żył? Pisaliśmy już, że jakiś głupek z PO umieścił go na liście wyborczej. Chyba po to, żeby Napieralski kompromitował tę partię. Choćby zażyłymi kontaktami z Marcinem W., współnikiem Marka Falenty (spędzane razem wakacje i bezzwrotne „pożyczki”). Albo z grupą RADIUS z kapitałem rosyjskim. Dla Platformy Napieralski jest coraz głośniejszą tykającą bombą.

Pedofil rekordzista

Ponury rekord ma na koncie ks. Stanisław P. W ciągu 20 lat wykorzystał seksualnie 95 chłopców. Prokuratura w Tarnowie zainteresowała się nim dopiero w listopadzie ub.r. Jak na ten region, to i tak niezwykła odwaga. Ale nie aż taka, by zarzuty postawić także biskupom: Wiktorowi Skwarcowi i Andrzejowi Jeżowi. Szefowali przeciw diecezji, w której ks. P. pastwił się nad dziećmi. Nie wiedzieli? Nie słyszeli? Aż tak wielkich niemot na biskupów chyba nie powołują. A jak pamięć ich zawodzi, to warto przejrzeć archiwa. Biskupi powinni stanąć przed prokuratorem. A potem przed sądem.

Obrona przez wycinanie

Wiedział Ziobro, co zagarnąć, by kasa płynęła bardziej wartko niż zniszczona za rządów ziobrystów Odra. Dostał władzę nad Lasami Państwowymi. Czyli kurę znoszącą złote jaja. Skarbonkę, z której politycy Solidarnej/Suwerennej Polski wyciągnęli już wiele ton kasy. Dyrektorem Lasów Państwowych jest Józef Kubica. Wierny członek partii. Rekordzista w wydawaniu kasy na reklamy w propisowskich mediach. A za wszystko pod hasłem „pomóż obronić polskie lasy”. Kabaret! Bo za jego rządów wzrósł eksport drewna iglastego do Chin. CZTEROKROTNIE! Ziobro i jego porąbana partyjka bronią lasów, wycinając je dla Chińczyków.

Od jednej walizki do majątku

Interwencja tygodnika „Fakty po Mitach” pomogła. Ks. Franciszek Lehnert, proboszcz parafii w Modzurowie na Śląsku, stracił posadę. Jak pisano w „FpM”, ksiądz próbował zawłaszczyć 134 tys. zł ze zbiórki społecznej na rzecz Pauliny poparzonej w wybuchu gazu. Tygodnik zawiadomił prokuraturę. Ksiądz zaprzeczał, ale zbuntowali się parafianie. Sprawę zajął się Sąd Diecezji Opolskiej. I dopiero wtedy biskup przeniósł ks. Lehnerta jako rezydenta do parafii w Walcach na Opolszczyźnie. Krzywdy więc nie ma. Przyjechał do Modzurowa z jedną walizką, a jak się wyprowadzał, to ponoć ładował bagaże do kilku busów i ogromnego kontenera. Na szczęście Paulina dostała należne jej pieniądze.

PYTANIE TYGODNIA | Jak walczyć z używaniem komórek w trakcie jazdy?

GRZEGORZ TELEGA,

ekspert bezpiecznej jazdy

Niektóre kraje na świecie wprowadziły absolutny zakaz korzystania z komórek w samochodzie i uważam, że to jedyne rozwiązanie. Brutalna prawda jest też taka, że niezależnie od tego, czy rozmawiamy, trzymając telefon w rękę, czy przez zestaw głośnomówiący, jesteśmy w podobnym stopniu narażeni na spowodowanie wypadku. Tracimy koncentrację, a także możliwość lepszego poradzenia sobie w trudnej sytuacji. Naukowcy już dawno udowodnili, że nie ma czegoś takiego jak podzielność uwagi. Człowiek nie jest zdolny do wysokiej koncentracji na dwóch czynnościach wykonywanych równocześnie. Jeżeli kierowca skupia się na rozmowie, to znaczy, że zaniedbuje prowadzenie pojazdu. Problem widzą niektóre korporacje. Jedna z firm, dla których prowadzimy szkolenia, przyjęła zasadę, że jej kierowcy muszą się zatrzymać w bezpiecznym miejscu, jeśli chcą korzystać z telefonu. Pracownicy używający

służbowych samochodów muszą podpisywać stosowne aneksy do umów o pracę. To jednak rzadkość i nie obowiązuje wszystkich, dlatego należałoby wprowadzić ustawowy zakaz używania komórek za kierownicą.

ADAM BERNARD,

instruktor bezpiecznej jazdy, Tor Modlin

Trzeba uświadaczać kierowców. Dlatego na szkoleniach z bezpiecznej jazdy często dodajemy moduł z przejazdem na czas, w trakcie którego raz rozmawia się przez zestaw głośnomówiący, a raz bez rozmowy telefonicznej. Różnica jest porażająca. Ludzie robią więcej błędów, mylą trasę, wjeżdżają w pachołki, a przejazd trwa średnio 20% dłużej. Trzeba też obalić mit, że rozmowa z pasażerem jest bardziej rozpraszająca niż przez telefon. Według badań jest dokładnie odwrotnie, bo rozmowa telefoniczna bardziej angażuje wyobraźnię. To zabiera skupienie potrzebne do przewidywania zagrożenia na trasie. Pasażer reaguje zaś na drogę – gdy widzi

zagrożenie, spina się, milknie, pierwszy „hamuje” (wciska nogi w podłogę). Najwyższy czas uświadomić ludziom, że rozmawianie przez telefon w samochodzie jest zawsze zagrożeniem.

DR KAMIL STĘPNIAK,

prawnik

Zaostrzenie kar jest tylko jedną z metod zapobiegania przez prawo zjawiskom społecznie niepożądanym. Oczywiście można stwierdzić, że obecnie kara za rozmawianie przez telefon (bez zestawu głośnomówiącego) podczas prowadzenia samochodu jest zbyt niska. Mandat 500 zł nie wydaje się sumą wygórowaną, jednakże 12 pkt karnych może robić wrażenie na kimś, kto regularnie dopuszcza się takiego wykroczenia. Oprócz sankcji warto też dbać o skuteczną prewencję. Może lepszą niż wspomniane 500 zł karą dla kierowcy nagminnie rozmawiającego przez komórkę byłyby prace na rzecz ofiar wypadków, do których doszło w wyniku działań kierowcy popełniającego takie wykroczenie?